

Για την υπεράσπιση του πανεπιστημίου

Το ελληνικό δημόσιο Πανεπιστήμιο βρίσκεται στο μάτι του νεοφιλελεύθερου κυκλώνα τις τελευταίες δύο δεκαετίες. Ως θεσμός που σχετίζεται από τη φύση του με την ευρύτερη Παιδεία των πολιτών, την καλλιέργεια της έρευνας και της κριτικής, αλλά και τη μόχλευση -σε έναν βαθμό- της ταξικής διαστρωμάτωσης, είναι απολύτως κατανοητή η εμμονή στη διάλυσή του. Πολύ περισσότερο που, παρά την υπονόμηση και τον πόλεμο που δέχεται, επιμένει να είναι ποιοτικό, διεθνοποιημένο, να παράγει επιστήμονες υψηλής στάθμης και να είναι εντέλει από τους τελευταίους θεσμούς δημόσιου χαρακτήρα. Έτσι, μετά τις αποτυχημένες απόπειρες προηγούμενων κυβερνήσεων (κατάργηση Άρθρου 16, νόμος Διαμαντοπούλου, Αρβανιτόπουλου κλπ.), η σημερινή κυβέρνηση, μέσα στον μεγαλοϊδεατισμό της «αλλαγής καθεστώτος» προς ένα μόρφωμα νεοφιλελεύθερου αυταρχισμού που τη διακρίνει, αποφάσισε το τελικό ξεκαθάρισμα λογαριασμών με έναν θεσμό που θεωρεί όχι απλώς άχρηστο, αλλά και ιδεολογικά, για αυτήν, επικίνδυνο, επιχειρώντας να καταργήσει τις πρόνοιες του άρθρου 16 εν τοις πράγμασι. Αποτέλεσμα, το νομοσχέδιο «Νέοι Ορίζοντες για τα ΑΕΙ», που σε συνδυασμό με την παγκόσμια πρωτοτυπία της Αστυνομίας μέσα στα Πανεπιστήμια, τη μείωση των εισακτέων, την κατάργηση Τμημάτων και την εν γένει συρρίκνωση του χώρου της πανεπιστημιακής εκπαίδευσης, ενέχει χαρακτηριστικά ολοσχερούς διάλυσής της.

Παρακάτω επισημαίνουμε ορισμένα μόνο από τα πλέον προβληματικά σημεία του νομοσχεδίου.

ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΤΟΥ (άρθρο 5)

Καταργείται το συνταγματικά κατοχυρωμένο αυτοδιοίκητο των Πανεπιστημίων καθώς η ίδρυση, συγχώνευση και κατάργηση μιας ακαδημαϊκής μονάδας πραγματοποιείται με Προεδρικό Διάταγμα χωρίς τη σύμφωνη γνώμη της Συγκλήτου.

ΟΛΙΓΑΡΧΙΚΗ ΔΟΜΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ (όλα τα άρθρα με έμφαση στα 7 - 40)

Επιβάλλεται μια υπερ-συγκεντρωτική και ολιγαρχική δομή διοίκησης. Το Συμβούλιο Διοίκησης (ΣΔ), αποτελούμενο μόλις από 6 εκλεγμένα εσωτερικά και 5 μη εκλεγμένα εξωτερικά μέλη, συγκεντρώνει όλες τις βασικές λειτουργίες των Πανεπιστημίων ενώ παράλληλα υπάρχει επικάλυψη αρμοδιοτήτων πολλών οργάνων διοίκησης. Αποδυναμώνεται πλήρως ο αποφασιστικός και στρατηγικός ρόλος της Συγκλήτου. Ο συνδυασμός εξωτερικών μελών με πιθανά καθολική άγνοια της ελληνικής πραγματικότητας με τις υπεραρμοδιότητες του ΣΔ θα επιφέρει ανυπέρβλητα καταστροφικά διαχειριστικά αποτελέσματα.

Καλλιεργείται η συναλλαγή στον τρόπο επιλογής των εξωτερικών μελών του ΣΔ και του Πρύτανη. Απουσιάζουν οι αιρετοί ελεγκτικοί μηχανισμοί που λειτουργούν ως θεσμικά αντίβαρα και έτσι το Πανεπιστήμιο μετατρέπεται σε θερμοκήπιο αδιαφάνειας και πελατειακής διαπλοκής.

Η εκλογή των μελών του Συμβουλίου Διοίκησης (ΣΔ) αντιβαίνει κάθε λογική δημοκρατικής εκπροσώπησης και είναι πρόδηλα αντισυνταγματική. Τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας θεωρούνται ανάξια να επιλέξουν τα διοικητικά όργανα των πανεπιστημίων τους. Ο Πρύτανης διοικεί με υπερεξουσίες και με μια κλειστή ομάδα αποκλειστικά δικής του επιλογής χωρίς καν να χρειάζεται

να έχει ψηφιστεί από την πλειοψηφία των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας. Ο Πρύτανης προεδρεύει του Συμβουλίου Διοίκησης, το οποίο τον ορίζει και μπορεί να τον παύσει. Αίρεται η νομιμοποίηση των μονοπρόσωπων οργάνων από την ακαδημαϊκή κοινότητα: η βαρύτητα της ψήφου των μελών ΔΕΠ, ως προς την ανάδειξη των μελών του ΣΔ, στερείται κάθε σημασίας στην εκλογή όχι μόνον του Πρύτανη, αλλά ακόμη και οι αντιπρυτάνεις και οι Κοσμήτορες διορίζονται στερούμενοι της όποιας δημοκρατικής νομιμοποίησης. Θεσμοθετείται έλεγχος, μέσω σχολαστικών ρυθμίσεων, των λεπτομερειών της ακαδημαϊκής ζωής από τον τρόπο εξέτασης των φοιτητών μέχρι τον ορισμό της μονογραφίας, συγκροτώντας ένα ασφυκτικό ρυθμιστικό πλαίσιο λειτουργίας των πανεπιστημίων...

ΑΥΣΤΗΡΗ ΙΕΡΑΡΧΙΚΗ ΔΟΜΗ, Η ΕΞΟΥΣΙΑ ΣΤΟΥΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΠΡΩΤΗΣ ΒΑΘΜΙΑΣ: (όλα τα άρθρα με έμφαση στα 7 - 40, 46 - 62, 138 - 161, 170)

Όλες οι διοικητικές αρμοδιότητες ασκούνται βασικά από τους πρωτοβάθμιους καθηγητές, οι αναπληρωτές καθηγητές εμπλέκονται σε ελάχιστες θέσεις διοίκησης, οι επίκουροι καθηγητές χάνουν το δικαίωμα μονιμότητας και στερούνται κάθε δικαιώματος διοικητικών αρμοδιοτήτων (ούτε καν διευθυντές Τομέων). Δημιουργείται ένα γερασμένο Πανεπιστήμιο με αυξημένο τον ρόλο των ομότιμων και αφυπηρετησάντων καθηγητών σε βάρος των νέων επιστημόνων. Υποβαθμίζεται πλήρως το διδακτικό έργο των μελών ΕΔΠ. Τα μέλη ΕΕΠ, ΕΔΠ, ΕΤΕΠ στερούνται κάθε δικαιώματος λόγου για τα θέματα του πανεπιστημίου. Δημιουργείται επομένως ένα περιβάλλον ιεραρχικό, κλειστό και εν τέλει μη ελκυστικό για νέους επιστήμονες. Ιδανικό μείγμα brain-drain...

ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΙΚΗ «ΕΥΕΛΙΞΙΑ» ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ: Δημιουργία προγραμμάτων σπουδών πολλών ταχυτήτων (άρθρα 63 - 78, 98 - 100)

Η πολυδιάσπαση των προγραμμάτων σπουδών σε προπτυχιακό επίπεδο και η εισαγωγή διαφορετικών a la carte πτυχίων και προγραμμάτων σπουδών καταργεί τις επιστημονικές πειθαρχίες και ταυτίζει την διεπιστημονικότητα με μια λογική ισοπέδωσης όπου «όλα χωράνε». Οδηγούμαστε σε παραγωγή ημιμόρφωσης και υπονόμευση του επαγγελματικού μέλλοντος των αποφοίτων.

Η θεσμοθέτηση προπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών επτά εξαμήνων και 210 ECTS επαναφέρει ένα καθεστώς εξαίρεσης στην ανώτατη εκπαίδευση, τη στιγμή που διεθνώς καταργείται η διάκριση θεωρητικής και εφαρμοσμένης/τεχνολογικής γνώσης καθώς δεν απαντά ούτε στις εξελίξεις της επιστήμης και της τεχνολογίας αλλά ούτε και στις αναπτυξιακές ανάγκες.

ΠΛΗΡΗΣ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ (άρθρα 79 - 97)

Η μη αναγνώριση της μεταπτυχιακής διδασκαλίας στις υποχρεώσεις των μελών ΔΕΠ καθιστούν τα μεταπτυχιακά «παράλληλη απασχόληση» και η κατάργηση της κρατικής επιχορήγησής τους επιφέρει την πλήρη εισαγωγή διδάκτρων. Οι υποτροφίες για οικονομικά ασθενείς ισχύουν μόνο για φοιτητές με εξαιρετικές επιδόσεις, ασχέτως κοινωνικών αναγκών, στερώντας την ακαδημαϊκή κοινότητα από πλήθος ταλέντων.

ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΙΚΑ «ΕΥΕΛΙΚΤΕΣ» ΜΟΡΦΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ (διάφορα άρθρα με έμφαση στα 83, 103, 126 - 127, 130- 137, 154 - 175)

Οι πολλές ευέλικτες μορφές παράλληλης απασχόλησης των μελών ΔΕΠ τα απομακρύνουν από το έργο τους στο Τμήμα που υπηρετούν, η προπτυχιακή διδασκαλία και το διοικητικό έργο θα θεωρούνται πάρεργο. Η εισαγωγή πολλαπλών μορφών ελαστικών εργασιακών σχέσεων για τα μέλη ΔΕΠ, ΕΕΠ, ΕΔΠ, ΕΤΕΠ και τους διοικητικούς υπαλλήλους θα υποβαθμίσει τη διδακτική και διοικητική λειτουργία των πανεπιστημίων. Η κατάσταση είναι ακόμα πιο δυσμενής για τους εργαζόμενους στα ερευνητικά έργα του ΕΛΚΕ.

ΥΠΟΣΤΕΛΕΧΩΣΗ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ (όλα τα άρθρα με έμφαση στα 138 – 139)

Ο νόμος πλαίσιο δεν περιέχει κανένα άρθρο για τη χρόνια υποχρηματοδότηση και υποστελέχωση. Αντίθετα, προβλέπει(!) ότι το Υπουργείο δεν είναι υποχρεωμένο να καλύψει τον ετήσιο προγραμματισμό των Τμημάτων για τις κενωθείσες θέσεις (+2 νέες θέσεις). Η στήριξη σε χορηγίες, τα τέλη φοίτησης στα μεταπτυχιακά και τα ξενόγλωσσα προπτυχιακά υποκαθιστούν την υποχρέωση της Πολιτείας για την στήριξη των ΑΕΙ.

ΤΙΜΩΡΗΤΙΚΑ ΕΚΛΕΚΤΟΡΙΚΑ ΚΑΙ ΠΕΙΘΑΡΧΙΚΑ ΜΕΛΩΝ ΔΕΠ, ΕΔΙΠ, ΕΤΕΠ, ΕΕΠ και ΦΟΙΤΗΤΩΝ (άρθρα 41 - 43, 138 - 165, 179 - 205)

Οι διαδικασίες εκλογής στις διάφορες βαθμίδες του ΔΕΠ περιπλέκονται με αντιφατικές και πολύπλοκες προβλέψεις. Θεσμοθετούνται κριτήρια εκλογής που δεν σχετίζονται με το διδακτικό και ερευνητικό ρόλο των μελών ΔΕΠ (π.χ. ίδρυση εταιριών spin off). Αποφάσεις αποκλειστικά ακαδημαϊκού περιεχομένου (μητρώα γνωστικών αντικειμένων και συγκρότηση των εκλεκτορικών σωμάτων) λαμβάνονται και από τα εξωτερικά μέλη του ΣΔ που μπορεί να μην είναι/ήταν ποτέ μέλη ΔΕΠ. Εισάγεται πληθώρα πειθαρχικών διατάξεων των οποίων η διατύπωση ενέχει πολλαπλές ερμηνείες ώστε να λειτουργήσουν τιμωρητικά και εκφοβιστικά. Φωτογραφίζονται συνδικαλιστικές δράσεις των φοιτητικών συλλόγων ως πειθαρχικά παραπτώματα που επιφέρουν ποινές σε όσους ασκούν διοίκηση αν δεν τις καταδιώξουν.

ΑΔΙΑΦΑΝΕΙΣ «ΑΥΤΟΜΑΤΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ» ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗΣ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗΣ ΤΙΤΛΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΑΛΛΟΔΑΠΗΣ (άρθρα 286 - 303)

Οι διαδικασίες που εισάγονται προωθούν «αυτοματοποιημένες» ομαδοποιήσεις «fast track» αναγνώρισης όπου ακόμα και πτυχία τριετούς φοίτησης στο εξωτερικό θα μπορούν να θεωρηθούν ισοδύναμα με τετραετή προγράμματα σπουδών ελληνικών πανεπιστημίων

Οι απαιτήσεις των καιρών μας κάνουν ξεκάθαρους και αποφασισμένους: η αντιμετώπιση αυτού του μορφώματος συνιστά μια κρίσιμη καμπή στην υπεράσπιση όχι μόνο του δημόσιου και δημοκρατικού πανεπιστημίου αλλά του πανεπιστημιακού θεσμού αυτού καθαυτού και εν τέλει συνιστά εγγύηση για τη δημοκρατία στην Ελλάδα.

15 Ιουνίου 2022